

Nastavni program (syllabus) za predmet Socijalna politika Srbije

Naziv predmeta:	Socijalna politika Srbije
Naziv predmeta na engleskom:	Social policy of Serbia
Nivo studija	Osnovne akademske – II godina studija
Karakter predmeta	Obavezni predmet
Nedeljni fond časova	2 + 1
Godišnji fond časova	30 + 15
Trajanje i raspored nastave	Predavanja - letnji semestar, utorak 10.00h – 11.30h
Broj ESPB	6
Nastavnik	Prof. dr Aleksandar Jugović
Saradnik/Asistent	Tamara Stojanović
Način izvođenja nastave	Predavanja kroz power-point prezentacije, diskusije, izlaganja studenata, rad u malim grupama, upotreba video-materijala, konsultacije kroz individualni mentorski rad.
Način ocenjivanja i vrednovanja predmetnih oblasti	Predispitne obaveze: 1) aktivnost na predavanjima - do 10 poena 2) aktivnost na vežbama - do 10 poena 3) pismeni kolokvijum - do 30 poena: Prvi deo sadržaja predmeta <i>Područja socijalne politike</i> - gradivo koje je obuhvaćeno od 1 do 15 ispitnog pitanja. Kolokvijum je položen ako je ostvareno najmanje 16 poena. Položen kolokvijum studente oslobađa tog dela gradiva na završnom ispitu. U semestru se održavaju ukupno dva kolokvijuma, prvi i popravni. Studenti koji ne polože kolokvijum taj deo gradiva odgovaraju na završnom ispitu. Ispitne obaveze: završni usmeni (pismeni) ispit sa dva ili tri ispitna pitanja u zavisnosti od toga da li je položen kolokvijum – do max. 50

	poena. Izračunavanje ocene: do 50 poena = ocena 5 (nije položio) od 51 – 60 poena = ocena 6 (dovoljan) od 61 – 70 poena = ocena 7 (dobar) od 71 – 80 poena = ocena 8 (vrlo dobar) od 81 – 90 poena = ocena 9 (odličan) od 91 – 100 poena = ocena 10 (odličan-izuzetan)
Način polaganja	Kolokvijum, usmeni/pismeni ispit.
Kontrola kvaliteta predmeta	Studentska evaluacija, analiza ispunjenosti plana rada, analiza ispitnih rezultata.
Obavezna literatura	1. A. Jugović, A. Gavrilović (2020). Osnove socijalne politike. Beograd: Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. 2. A. Jugović (2023). Društveno osetljive grupe: perspektive i politike (drugo izdanje). Beograd: Partenon.
Dopunska literatura	U dogovoru sa nastavnikom za svaku tematsku jedinicu koja se obrađuje na predavanjima i vežbama.
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da studenti razumeju razvoj, ciljeve, sadržaj, nosioce i značaj različitih područja socijalne politike u Srbiji. Takođe, cilj predmeta je da studenti kroz kritičko promišljanje spoznaju ključne pravce i izazove socijalne politike Srbije prema društveno osetljivim grupama kao što su osobe su siromaštvu, nezaposleni, migranti, „deca u pokretu“, porodice u krizi, deca bez roditeljskog staranja i deca žrtve nasilja.
Ishod predmeta	Studenti treba da: znaju karakter aktuelne socijalne politike u Srbiji; kritički ocenjuju mere socijalne politike; budu osposobljeni da primenjuju znanja o društveno osetljivim grupama u programskim aktivnostima institucija i organizacija; razumeju politike zaštite društveno osetljivih grupa u Srbiji; budu promoteri vrednosti socijalne pravde, humanosti i ljudske dobrobiti.

SADRŽAJ PREDMETA

I Područja socijalne politike Srbije

Sistem socijalne zaštite u Srbiji

Definicija i istorijski razvoj socijalne zaštite u Srbiji

Ciljevi i principi socijalne zaštite

Prava, sadržaji i usluge u sistemu socijalne zaštite

Nosioci i ustanove socijalne zaštite

Etika socijalne zaštite

Nevladin sektor u pružanju usluga socijalne zaštite

Aktuelni izazovi sistema socijalne zaštite u Srbiji

Sistemi socijalnog osiguranja u Srbiji

Radni odnos kao osnova socijalnog osiguranja

Osiguranje za slučaj nezaposlenosti

Penzijsko i invalidsko osiguranje

Zdravstveno osiguranje

Zdravstvena zaštita u Srbiji

Pojam zdravlja i definicija zdravstvene zaštite

Zdravstvena delatnost i zdravstvene ustanove

Načela, prava i izazovi zdravstvene zaštite

Finansijska podrška porodici i deci: porodične politike u Srbiji

Pojam i svrha porodičnih politika

Oblici finansijske podrške porodici i deci

Dečiji dodatak

Boravak dece u predškolskim ustanovama

Usklađivanje rada i roditeljstva: plaćena odsustva

Politike stambene podrške u Srbiji

Pojam i oblici politika socijalnog stanovanja

Istorijat stambene politike u Srbiji

Aktuelne politike stambene podrške u Srbiji

Socijalno-politički značaj obrazovanja

Opšti značaj obrazovanja i rizika od neobrazovanosti

Osnovne tačke istorijskog razvoja obrazovanja

Socijalno-politički izazovi savremenog obrazovanja

Politike zaštite vojnih i civilnih invalida rata u Srbiji

Vrednosne osnove politika zaštite vojnih i civilnih invalida rata

Zaštita vojnih invalida rata i njihovih porodica

Prava civilnih invalida rata

Teškoće u ostvarivanju prava invalida rata

II Karakteristike socijalne politike u Srbiji prema društveno osetljivim grupama

Osobe u siromaštvu

Konteksti razumevanja siromaštva

Definisanje i merenje siromaštva

Odnos siromaštvo – socijalna isključenost

Uzroci i posledice siromaštva

Društveni kontekst i osnovna obeležja siromaštva u Srbiji

Globalne politike i nacionalna strategija suprotstavljanja siromaštvu

Politika socijalne pomoći u Srbiji

Osobe izvan procesa rada: nezaposlenost

Odnos rada i zaposlenosti

Definicija nezaposlenosti

Višedimenzionalnost nezaposlenosti

Tipovi i opšti uzroci nezaposlenosti

Tržište rada i nezaposlenost u Srbiji

Politike prema nezaposlenosti i zapošljavanju u Srbiji

Migranti

Pojam migracija

Definisanje tipova migracija: osnov migrantskih politika

Savremeni koncepti u razumevanju spoljnih migracija

Uzroci migracija: model faktora „pritiska“ i privlačenja“

Obeležja socijalne isključenosti migranata i izbeglica

Karakteristike migracija u Srbiji

Socijalna politika Srbije i migracije

„Deca u pokretu“

Pojam i tipovi „dece u pokretu“

Faktori rizika i posledice ugroženog blagostanja kod „dece u pokretu“

Domeni politika socijalnog uključivanja prema „deci u pokretu“

Praksa i procedure zaštite dece u migracijama/izbeglištvu u Srbiji

Porodice u krizi: problemi u porodičnim odnosima

Pojam funkcionalne i disfunkcionalne porodice

Roditeljsko pravo i prestanak&lišenje roditeljskog prava

Razvod braka: definicija, uzroci, dimenzije, pravni postupak

Nasilje u porodici: pojam, mere, domeni i postupci zaštite

Deca bez roditeljskog staranja

Pojam i karakteristike dece bez roditeljskog staranja

Oblici alternativne zaštite dece bez roditeljskog staranja

Principi i trendovi u politici alternativnog zbrinjavanja dece

Starateljstvo

Usvojenje

Hraniteljstvo (porodični smeštaj)

Domski smeštaj dece bez roditeljskog staranja

Politike prevencije alternativnog zbrinjavanja

Deca žrtve nasilja

Pojam i vrste nasilja nad decom

Faktori i posledice nasilja nad decom

Međunarodna i nacionalna pravna zaštita dece od nasilja

i osnovni modeli i sektori zaštite dece žrtava nasilja

Pristupi u politikama i obeležja strategije zaštite dece od nasilja u Srbiji

Najbolje prakse intervencija i prevencija nasilja nad decom

ISPITNA PITANJA IZ PREDMETA SOCIJALNA POLITIKA SRBIJE

1. Definicija i razvoj socijalne zaštite u Srbiji
2. Ciljevi i principi socijalne zaštite u Srbiji
3. Prava, sadržaji i usluge u sistemu socijalne zaštite
4. Nosioc i ustanove sistema socijalne zaštite u Srbiji
5. Socijalna zaštita: etika, nevladin sektor i aktuelni izazovi
6. Radni odnos kao osnova socijalnog osiguranja
7. Osiguranje za slučaj nezaposlenosti
8. Penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje u Srbiji
9. Politike zdravstvene zaštite u Srbiji
10. Pojam, svrha i oblici finansijske podrške porodici i deci u Srbiji
11. Dečiji dodatak, boravak dece u predškolskim ustanovama i usklađivanje rada i roditeljstva
12. Pojam i oblici politika socijalnog stanovanja
13. Razvoj i aktuelne politike stambene podrške u Srbiji
14. Socijalnopolitička dimenzija obrazovanja
15. Politike zaštite vojnih i civilnih invalida rata u Srbiji
16. Konteksti razumevanja siromaštva
17. Definisane siromaštva
18. Odnos siromaštvo - socijalna isključenost i subkultura siromaštva
19. Uzroci i posledice siromaštva
20. Obeležja siromaštva u Srbiji
21. Globalne i nacionalna strategija suprotstavljanja siromaštvu
22. Istorijski kontekst, pojam, oblici i kriterijumi socijalne pomoći
23. Politika socijalne pomoći u Srbiji
24. Smisao rada, definicija i višedimenzionalnost nezaposlenosti
25. Oblici i uzroci nezaposlenosti i subkultura dugoročno nezaposlenih
26. Osnovni pojmovi tržišta rada i obeležja nezaposlenosti u Srbiji
27. Politike prema nezaposlenosti i zapošljavanju
28. Socijalno osuguranje nezaposlenih

29. Pojam migracija
30. Vrste migracija
31. Teorijski koncepti objašnjenja migracija
32. Uzroci/faktori migracija
33. Obeležja socijalne isključenosti migranata i karakteristike migracija u Srbiji
34. Migracione politike u Srbiji 1: ljudska i migraciona prava, humano upravljanje migracijama, politike prema izbeglim i raseljenim licima i tražiocima azila
35. Migracione politike u Srbiji 2: politika spajanja porodica, zaštita povratnika po sporazumima o readmisiji, politike prema iregularnim i unutrašnjim migracijama
36. Pojam i tipovi „dece u pokretu“
37. Faktori rizika kod dece u pokretu
38. Područja politika i mere zaštite dece u „pokretu“/migracijama u Srbiji
39. Obeležja funkcionalne i disfunkcionalne porodice
40. Roditeljsko pravo: pojam, sadržina, načela, prestanak, lišenje
41. Razvod braka: psiho-socijalna obeležja i pravni postupak
42. Nasilje u porodici: pojam, oblici, faktori, mere i postupci zaštite
43. Deca bez roditeljskog staranja: pojam, uzroci i oblici alternativne zaštite
44. Principi i trendovi politika alternativnog zbrinjavanja dece
45. Starateljstvo
46. Usvojenje
47. Hraniteljstvo
48. Domski smeštaj dece bez roditeljskog staranja
49. Pojam i vrste nasilja nad decom
50. Faktori i posledice nasilja nad decom
51. Međunarodna i nacionalna pravna zaštita dece od nasilja i osnovni modeli i sektori zaštite dece žrtava nasilja
52. pristupi u politikama i obeležja strategije zaštite dece od nasilja u Srbiji
53. Najbolje prakse u intervencijama u zaštiti dece od nasilja i prevencija nasilja nad decom

